

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 kwietnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył od 1 lutego 2017 roku podstawę wymiaru świadczenia ubezpieczonego F. S.. Decyzja została wydana na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 ze zm.).

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (1971-1973, 1979-1982, 1984-1987, 1990-1998). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 53,67%.

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 53,67% przez kwotę bazową (2.578,26 zł) wynosi 1.383,75 zł.

Podstawa wymiaru po waloryzacji od 1 marca 2016 roku wynosi 1.701,20 zł, a od 1 kwietnia 2017 roku 1.712,09 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 28 lat i 11 miesięcy (347 miesięcy) okresów składkowych i 9 lat 7 miesięcy (115 miesięcy) okresów nieskładkowych.

Zakład obliczył wysokość emerytury w następujący sposób:

$$(24\% \times 2.578,26) + [(347 \times 1,3\%):12 \times 1.383,75] + [(115 \times 0,7\%):12 \times 1.383,75] = 1.231,78 \text{ zł.}$$

Świadczenie po waloryzacji od 1 marca 2013 roku do 1 marca 2016 roku wynosi od 1 lutego 2017 roku 1.518,56 zł,

Do emerytury przysługuje zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za 24 kwartały w wysokości 52,95 zł, obliczone w następujący sposób $[(72 \times 1\%):12] \times 882$.

Wysokość świadczenia wynosi 1571,51 zł.

Emerytura po waloryzacji od 1 marca 2017 roku wynosi 1.581,51 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony F. S. wniósł o jej zmianę w części dotyczącej nieuwzględnienia do obliczenia wysokości podstawy wymiaru emerytury wynagrodzenia za okres od 9 maja 1967 roku do 22 kwietnia 1968 roku i od 5 maja 1970 roku do 31 grudnia 1978 roku.

Podał, że w tym okresie pracował w (...) Spółdzielni Pracy w K. w systemie akordowym. Zakład pracy nie mógł poświadczyć zarobków, gdyż nie dysponuje listami płac za ten okres. Zakład Ubezpieczeń Społecznych pomimo przedłożenia angaży nie uwzględnił wskazanego w nich wynagrodzenia i przyjął wynagrodzenie minimalne. Ubezpieczony wyjaśnił, iż pracował po 8-10 godzin dziennie, także w soboty. Osiągał bardzo dobre zarobki, a stawka wynagrodzenia godzinowa wpisana w angażu była niezbędna do obliczenia wynagrodzenia poszczególnych pracowników brygady.

Nadto wskazał, iż w latach w których pracodawca przedłożył zarobki stosunek podstawy wymiaru wahał się od 93,33% do 112,96%.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony F. S. urodził się (...).

W dniu 30 kwietnia 2009 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 13 maja 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu emeryturę, od dnia 1 maja 2009 roku.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (od 1979 roku do 1998 roku). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 50,34%.

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 50,34% przez kwotę bazową (2.578,26 zł) wynosi 1.297,90 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 28 lat i 11 miesięcy (347 miesięcy) okresów składkowych, 9 lat 7 miesięcy (115 miesięcy) okresów nieskładkowych oraz 6 lat (72 miesiące) okresów pracy w rolnictwie.

Zakład obliczył wysokość emerytury w następujący sposób:

$$(24\% \times 2.578,26) + [(347 \times 1,3\%):12 \times 1.297,90] + [(115 \times 0,7\%):12 \times 1.297,90] = 1.193,75 \text{ zł.}$$

Do emerytury przysługuje zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za 24 kwartały w wysokości 40,51 zł, obliczone w następujący sposób $[(72 \times 1\%):12] \times 675,10$.

Wysokość świadczenia wynosi 1.234,26 zł.

(wniosek – k.1-5 akt ZUS, decyzja – k.48 akt ZUS)

W dniu 10 października 2013 roku ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wymiaru przyjętej ostatnio do obliczenia emerytury z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia w tych latach, za które nie przedstawił zaświadczenia o wynagrodzeniu.

(wniosek – k.68 akt ZUS)

Decyzją z dnia 23 października 2013 roku Zakład przeliczył od dnia 1 października 2013 roku wysokość świadczenia ubezpieczonego.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (1971-1974, 1979-1981, 1984-1987, 1990-1998). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 52,17%.

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 52,17% przez kwotę bazową (2.578,26 zł) wynosi 1.345,08 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 28 lat i 11 miesięcy (347 miesięcy) okresów składkowych i 9 lat 7 miesięcy (115 miesięcy) okresów nieskładkowych.

Zakład obliczył wysokość emerytury w następujący sposób:

$$(24\% \times 2.578,26) + [(347 \times 1,3\%):12 \times 1.345,08] + [(115 \times 0,7\%):12 \times 1.345,08] = 1.214,65 \text{ zł.}$$

Świadczenie po waloryzacji od 1 marca 2010 roku do 1 marca 2013 roku wynosi od 1 października 2013 roku 1.486,28 zł,

Do emerytury przysługuje zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za 24 kwartały w wysokości 49,87 zł, obliczone w następujący sposób $[(72 \times 1\%):12] \times 831,15$.

Wysokość świadczenia wynosi 1486,28 zł.

(decyzja – k.84 akt ZUS)

W dniu 3 marca 2017 roku ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury. Do wniosku załączył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z (...) Spółdzielni Pracy w K. za lata 1979-1982 oraz angaże określające stawkę godzinową.

(wniosek – k.98 akt ZUS, zaświadczenie – k.89 akt ZUS, dokumentacja pracownicza – k.90-96 akt ZUS)

Ubezpieczony był zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy w K. w okresie od 9 maja 1967 roku do 23 września 1982 roku.

(świadczenie pracy – akta osobowe, k.16)

W umowie o pracę z dnia 9 maja 1967 roku określono wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego na kwotę 4,60 zł za godzinę.

(umowa o pracę – akta osobowe, k.16)

W okresie od 23 kwietnia 1968 roku do 18 kwietnia 1970 roku ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową.

(kserokopia książeczki wojskowej – k.22 akt ZUS)

Po zakończeniu służby wojskowej ubezpieczony został zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy w K. od dnia 4 maja 1970 roku za wynagrodzeniem 5,20 zł za godzinę.

(umowa – akta osobowe, k.16)

Wynagrodzenie ubezpieczonego wynosiło:

- od 1 lipca 1970 roku – 7,00 zł za godzinę,
- od 1 maja 1972 roku – 8,00 zł za godzinę,
- od 1 maja 1973 roku – 10,50 zł za godzinę netto,
- od 1 sierpnia 1975 roku – 12,00 zł za godzinę w akordzie,
- od 1 sierpnia 1978 roku – 13,50 zł za godzinę,
- od 1 sierpnia 1978 roku – 16 zł za godzinę.

Od 1 grudnia 1979 roku ubezpieczony otrzymywał dodatek brygadzystowski w wysokości 10% wynagrodzenia akordowego.

(informacja o zmianie stawki wynagrodzenia – k.90-96 akt ZUS)

Wynagrodzenie ubezpieczonego w 1979 roku wynosiło 63.205 zł, w 1980 roku 81.877 zł, w 1981 roku 86.113 zł, w 1982 roku 61,241 zł.

(zaświadczenie o wynagrodzeniu – k.89 akt ZUS)

Przy przyjęciu stawki godzinowej określonej w angażach wynagrodzenie ubezpieczonego wynosiło:

- w 1967 roku 6.581 zł, co stanowi 27,20% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1968 roku 3.174 zł, co stanowi 12,56% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,

- w 1970 roku 10.285 zł, co stanowi 38,35% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1971 roku 16.436 zł, co stanowi 58,09% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1972 roku 17.930 zł, co stanowi 59,55% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1973 roku 22.677 zł, co stanowi 67,54% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1974 roku 24.528 zł, co stanowi 64,18% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1975 roku 26.022 zł, co stanowi 55,42% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1976 roku 28.272 zł, co stanowi 55,03% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1977 roku 28.224 zł, co stanowi 51,17% rocznego przeciętnego wynagrodzenia,
- w 1978 roku 29.526 zł, co stanowi 50,35% rocznego przeciętnego wynagrodzenia.

(obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru – k.122 akt ZUS)

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ubezpieczonego obliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (z lat 1971-1982, 1985-1985, 1987, 1991-1992, 1996-1998) wynosi 60,40 %.

(pismo ZUS – k.22, obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru – k.121-122 akt ZUS)

Powyzszy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z ww. dokumentów, których autentyczności ani treści strony nie kwestionowały.

Organ rentowy obliczył wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy w K. (za lata 1968-1978) na podstawie oryginalnej dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego – umowy o pracę i informacji o zmianie stawki wynagrodzenia za godzinę. Nie budziło wątpliwości, że ubezpieczony w spornym okresie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczony nie kwestionował wysokości wynagrodzenia za sporny okres, obliczonego przez Zakład, nie składał dalszych wniosków dowodowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo zasadne.

Zgodnie z treścią art.114 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1383 z późn zm.), w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Ubezpieczony F. S. do wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia (z dnia 3 lutego 2017 roku) dołączył zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia osiąganego w (...) Spółdzielni Pracy w K. w latach 1979 – 1982 z uwzględnieniem wypłaconych zasiłków oraz umowę o pracę wraz z pismami pracodawcy zawierającymi informację o zmianie wysokości wynagrodzenia w latach 1967 – 1978. Dokumentacja ta nie była dotychczas znana organowi rentowemu.

Po przedłożeniu nowych dowodów organ rentowy wydał decyzję w której uwzględnił jedynie wynagrodzenie wskazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, a za lata 1967 – 1978 (z wyłączeniem okresu służby wojskowej) przyjął wynagrodzenie minimalne, stosownie do treści art.15 ust.2a ww. ustawy.

Należy także wskazać, iż emerytura dla ubezpieczonego urodzonego przed 1 stycznia 1949 roku przysługuje po spełnieniu warunków określonych w art.27 punkt 1 – 2 ww. ustawy (osiągnięcie wieku emerytalnego 65 lat i co najmniej 25 okresu składkowego i nieskładkowego). Wysokość emerytury obliczana jest na podstawie art.53 ust.1 ww. ustawy.

Zgodnie z treścią tego przepisu emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
 - 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
 - 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych
- z uwzględnieniem art. 55.

Decyzją z dnia 13 maja 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu emeryturę, od dnia 1 maja 2019 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (od 1979 roku do 1998 roku). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 50,34%.

Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 28 lat i 11 miesięcy (347 miesięcy) okresów składkowych, 9 lat 7 miesięcy (115 miesięcy) okresów nieskładkowych oraz 6 lat (72 miesiące) okresów pracy w rolnictwie.

Zgodnie z treścią art.109 ww. ustawy na wniosek emeryta lub rencisty wysokość emerytury określonej w art.53 oraz renty podlega ponownemu ustaleniu na zasadach określonych w art.110-113.

Stosownie do treści art.111 ust.1-3 ww. ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust.2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art.15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art.176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art.15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

Zgodnie z treścią art.15 ust.1 ww. ustawy podstawę wymiaru emerytury stanowi ustalona w sposób określony w ust.4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę z uwzględnieniem ust.6 i art.173. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury może stanowić

ustalona w sposób określony w ust.4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art.15 ust.6).

W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury:

- 1) oblicza się sumę kwot podstawy wymiaru składek i kwot wskazanych w ust.3 (m.in. zasiłków chorobowych, zasiłków dla bezrobotnych) w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy wyrażając go w procentach z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która stanowi wskaźnik podstawy wymiaru, z zastrzeżeniem ust.5,
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art.19.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%. (art.15 ust.4 i 5 ww. ustawy). Kwota bazowa wynosi 100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych w poprzednim roku kalendarzowym (art.19 ww. ustawy).

Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującą w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (art.15 ust.2a ww. ustawy).

Zgodnie z §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237 poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja, wyrażona także w poprzednio obowiązującym Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 10 poz. 49 ze zm.) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku, III AUa 105/97).

Ubezpieczony wniósł o uwzględnienie do obliczenia wysokości świadczenia, wynagrodzenia, jakie osiągał w latach 1968 – 1978 w (...) Spółdzielni Pracy w K.. Wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego w spornym okresie wynika przedłożonych dokumentów - zaświadczeń o przyznaniu wynagrodzenia i podwyższeniu stawki godzinowej. Ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, co wynika z treści tych dokumentów.

W odwołaniu ubezpieczony podał, iż jego wynagrodzenie w spornym okresie było akordowe. Ubezpieczony nie przedłożył jednak żadnych dowodów z których wynikałaby wysokość wynagrodzenia jakie faktycznie otrzymywał. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalnych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje

wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru, a następnie kwoty świadczenia emerytalnego.

Ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Przedłożona dokumentacja płacowa określająca stawkę godzinową pozwala na ustalenie wysokości wynagrodzenia jakie faktycznie otrzymywał ubezpieczony w spornym okresie. Na podstawie tej dokumentacji organ rentowy obliczył wysokość rocznego wynagrodzenia ubezpieczonego oraz stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia, którego ubezpieczony nie kwestionował.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne dla ubezpieczonego z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przypadającego przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty (z lat 1971-1982, 1985-1985, 1987, 1991-1992, 1996-1998) wynosi 60,40 %. Wskaźnik ten jest wyższy od poprzednio obliczonego (który wynosił 53,67%), bowiem w miejsce wynagrodzenia minimalnego (za lata 1968-1969, 1970-1978) przyjęto wynagrodzenie obliczone wg stawki godzinowej na podstawie dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył emeryturę F. S. przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury w wysokości 60,40%.

Sąd oddalił odwołanie w pozostałej części, na podstawie art.477¹⁴§ k.p.c., bowiem ubezpieczony nie wykazał, że w spornym okresie otrzymywał wyższe wynagrodzenie niż wynikające ze stawki godzinowej.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.

7 lutego 2018 roku